

**R. P. D. Thomæ Delbene Marvbiensis, Clerici Regvlaris,
Sacrae Theologiae Professoris ... De Immvnitae, Et
Ivrisdictione Ecclesiastica**

Bene, Thomas del

Lugduni, 1674

V. An quando ius Canonicum, & ius Ciuile non sunt concordantia,
interpretatio circa materiam Ecclesiarum facienda sit secundum ius Ciuile,
vel secundum ius Canonicum?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98676](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98676)

16 Obiicies 3. Deus, & Ecclesia delicta abhorrent, ergo.

Respondetur, quod licet delicta abhorreant, sunt tamen delinquentium misericordia, & refugium.

17 Obiicies 4. Apud antiquos erant pauca asyla, at hodie sunt innumeræ Ecclesiæ: ergo.

Respondetur, transeat. At hoc mirum esse non debet, quia maior honor, & reuerentia debetur Deo viuo, & vero, quam Diis falsis, & mortuis. Adde, quod tunc rei, qui recurrerant ad asyla, pro quibuscumque delictis immunitate gaudebant, & ab omni poena liberabantur; non sic nunc, cum pro delictis exceptis non gaudeant, pro delictis autem non exceptis, licet gaudeant, adhuc tamen aliqua poena puniuntur, vt infra suo loco dicitur.

D V B I T A T I O I I I.

An Immunitas Ecclesiarum latè interpretanda sit?

S V M M A R I V M.

- 1 Immunitas Ecclesiarum in sententia Couar. Deciani, Cutell. stricte est interpretanda ex eo, quod derogat ius commune, quin & naturale.
- 2 Ecclesia non intendit fauere delinquentibus, sed misericordiam prestare miseris, & casu delinquentibus.
- 3 Immunitas Ecclesiarum in sententia Auctoris, & aliorum latè est interpretanda, quia est causa pia, & Ecclesiæ fauorabilis.
- 4 Immunitas Ecclesiarum est priuilegium per modum legis in iure communi insertum, quod latam habet interpretationem, est bonum publicum & nemini præiudicat.

1 Respondetur, quod (quamvis Couar. lib. 2. cap. 10. n. 5. in fin. Cutellius de immunit. Eccles. lib. 1. q. 4. n. 18. & Decian. cit. c. 25. n. 14. & c. 28. n. 6. in fin. & c. 29. n. 1. velint, stricte illam interpretandam esse ex eo, quod deroget ius commune, quin & naturale, quo cauetur ne delicta maneant impunita, & præterea improbi hac immunitate reddantur audaciores ad committenda delicta, & Ecclesia non intendat fauere huiusmodi hominibus, sed misericordiam prestare miseris, & casu delinquentibus, latè tamen interpretanda sit; quia est causa pia, & Ecclesiæ fauorabilis, tum quia est priuilegium per modum legis in iure communi insertum, quod latam habet interpretationem; tum quia nemini in particulari præiudicat, & bonum publicum est quod præstetur reuerentia debita Ecclesiæ, alioquin pro nullo delicto ad Ecclesiam asylus esse deberet, vnde patet ad opposita, atque ita ex communi docent Farinacius in append. Immunit. cap. 2. num. 21. Ambrosin. de Immunit. Eccles. cap. 10. num. 7. Marc. Ant. Genuenf. præst. Archiepiscop. cap. 22. num. 22. in fin. & cap. 94. Mar. Italia de immunit. Eccles. lib. 1. cap. 2. §. unic. num. 1. Barbosa tom. 2. cap. 3. num. 90. de viui. iure, & Vincentius de Franch. decis. 713. lib. 4. Castill. decis. Sicilia 156. num. 42. Guazin. de defens. reor. tit. ex defectu iuris. defect. 1. post medium, & Decian. etiam sibi metipsum contrarius conf. 80. n. 19. & 22. lib. 3.

Th. Delbene de Immunit. Eccl. Pars II.

D V B I T A T I O I V.

An Gregorij XIV. Constitutio vbique locorum locum habeat?

S V M M A R I V M.

- 1 Constitutio Gregoriana de immunitate vbique locorum locum habet, contra nonnullos.
- 2 Minus probè asserunt aliqui, nonnisi in illis locis & Prouinciis, in quibus aliqua priuilegia immunitatem Ecclesiarum derogantia concessa erant, locum habere.
- 3 Gregorius XIV. extendit dictam constitutionem ad omnia loca, vt ibi videre est.
- 4 Constitutio Gregoriana derogat omnes consuetudines, ius commune, & prouinciale, & Doctorum interpretationes, reducendo omnia ad unicam formam.

Respondetur, quod (quamvis Guttierrez præst. 99. ciuil. lib. 3. q. 1. n. 36. Cutellius de immunit. Eccles. tom. 1. q. 1. n. 25. 30. 48. & segg. & nonnulli alij velint illam nonnisi in illis locis, & prouinciis, in quibus aliqua priuilegia immunitatem Ecclesiasticam derogantia concessa erant, locum habere, ex eo quod sic videatur colligi ex principio dictæ constitutionis) vbique tamen locorum, ex eo quod id, quod dicunt Guttierrez, & Cutellius, non fuerit causa finalis, sed solum occasio, locum habere dicendum sit; quia sic sentiunt communiter Doctores, qui post illam scripserunt; tum quia sic clarè colligitur ex ipsa constitutione, ibi: *Volumus quando præsens temporum calamitas, & nimia peruersorum hominum malitia exposcit, aliquid permittere circa immunitatem Ecclesiarum, vltra id, quod a prisca illa maiorum disciplina, & a sacris Canonibus est præscriptum*; tum quia dicta constitutio derogat omnes consuetudines, ius commune, & prouinciale, ac Doctorum interpretationes, reducendo omnia ad unicam formam, vt dicitur infra dub. 7. & 8.

D V B I T A T I O V.

An quando ius Canonicum, & ius Ciuile non sunt concordantia, interpretatio circa materiam Ecclesiarum faciendâ sit secundum ius Ciuile, vel secundum ius Canonicum?

S V M M A R I V M.

- 1 Interpretatio circa materiam Ecclesiarum iuribus ciuilibus, & Canonicis discordantibus faciendâ est secundum ius Canonicum, contra nonnullos Doctores.
- 2 Leges ciuiles de immunitate Ecclesiastica loquentes, approbantur a iure Canonico.
- 3 Ius ciuile in materia Ecclesiarum, & ius ipsius concernente, non habet iurisdictionem, nisi ad fouendam dispositionem iuris Canonici.
- 4 Ecclesiæ semper sunt à iurisdictione Principis secularis exemptæ, & Pontificiis iuribus subiectæ.
- 5 Index Ecclesiasticus potest compellere iudices seculares, vt seruent leges canonicas suum forum respectantes.
- 6 Si exoritur dubium super interpretatione iuris Canonici,

nici, amplectenda est illa interpretatio, quæ cum iure civili convenit.

7 Iura iuribus convenire decet, & iurium correctio quoad fieri potest, vitari debet.

8 Declaratio iuris canonici, & civilis in dubio facienda est in materia Ecclesiastica à iudice Ecclesiastico.

1 Respondetur, quod tunc (quamvis Addentes ad Angel. de malefic. verb. quod fama publica, num. 59. li. B. Alciat. de presump. reg. 3. presump. 33. num. 5. & alij relati à Deciano cit. conf. 80. num. 3. velint illam faciendam esse secundum ius civile ex eo, quod in pluribus iuribus Pontificiis, & præcipue in cap. inter alia, de immunit. Eccles. & in cap. id constituimus 17. q. 4. leges civiles de immunitate Ecclesiastica loquentes approbentur, & sic saltem amplectendæ sint pro terris Imperij, & pro iudiciis secularibus auctoritate iudicandi ab alio, quàm à Papa recipientibus) tamen facienda sit secundum ius canonicum, quia hæc est materia pia, & Ecclesiastica, in qua ius civile iurisdictionem non habet, nisi ad fovendam dispensationem iuris canonici: tum quia Ecclesiæ semper sunt à iurisdictione Principis secularis exemptæ, & Pontificiis iuribus subiectæ: tum quia iudex Ecclesiasticus potest compellere iudices seculares, ut servent leges canonicas suum forum respicientes, cap. 2. de foro competent. in 6. c. decernimus, de sentent. excommunic. eod. lib. & in Clement. 1. de penit. & remiss. Atque sic docent Decianus cit. cap. 25. num. 6. Alexand. conf. 145. num. 2. & num. 10. lib. 7. Ludovic. Peguer. in pract. crim. cap. 26. n. 6. Couar. var. resol. cap. 20. num. 3. & 12. Suar. de relig. tom. 1. tract. 2. lib. 3. cap. 8. num. 11. Peregrin. de immunit. cap. 7. num. 19. Cutellius de immunit. Eccl. lib. 1. q. 32. num. 27. Farinac. cit. c. 2. n. 28. & 31. & de carceribus, & carceratis q. 28. qui recte aduertit cum Deciano in loco supra cit. quod si exoritur dubium super interpretatione iuris canonici, amplectenda sit illa interpretatio, quæ cum iure civili convenit, quia iura iuribus convenire decet, & iurium correctio, quoad fieri potest, vitari debet. Quæ tamen declaratio, seu interpretatio non à iudice seculari, sed ab Ecclesiastico fieri debet, cum sit materia Ecclesiastica, ut recte aduertit etiam Farinac. ibid.

DVBITATIO VI.

An Immunitas Ecclesiarum consuetudine aliqua diminui possit.

SUMMARIUM.

- 1 Immunitas Ecclesiarum diminui potest ex consuetudine legitime præscripta, ex non improbabili opinione.
- 2 Ius positivum per consuetudinem legitime præscriptam non est cur in parte abrogari non possit.
- 3 Immunitas Ecclesiarum quod diminui non possit, non obstante quacumque consuetudine in contrarium, sentiunt quamplures Doctores.
- 4 Immunitas Ecclesiarum in sententia nonnullorum est de iure divino.
- 5 Consuetudo, quæ est contra Ecclesiarum libertatem, non valet.
- 6 Consuetudo extrahendi reos ab Ecclesia per Curiam secularem, nulla temporis diuturnitate defendi potest.
- 7 Consuetudo contra immunitatem, & libertatem Ecclesiarum est irrationabilis, & sic non potest rationabiliter præscribi, & potius corruptela, quàm consuetudo dicenda est.

8 Non potest præscribi contra ius naturale, vel divinum. Constitutio Gregoriana de immunitate non potest dici non esse usu recepta, nec etiam per consuetudinem in contrarium antiquata.

9 Clausula Decreti irritantis apposta in Constitutione Gregoriana, est tanta virtutis, quod non potest probari dictam constitutionem non esse usu receptam.

10 Mediolani contra quendam Reum iudices laici prædebant non fuisse servandam Gregorianam constitutionem, eo quod non esset usu recepta: at ob decretum clausula irritantis secus fuit responsum.

11 Consuetudo ut prævaleat adversus canones, & leges Pontificias, opus est quod introducta sit non solum cum scientia, sed etiam cum expresso consensu summi Pontificis.

12 Pontifices Romani non solum non consentiunt consuetudinibus contra immunitatem Ecclesiasticam, sed singulis annis potius reclamant in Bulla Cœne.

13 Urbanus VIII. in una ex suis Bullis annullat, reprobavit, & declarat semper fuisse nullas omnes consuetudines contra immunitatem Ecclesiasticam.

14 Consuetudo etiam particularis non valet adversus immunitatem Ecclesiasticam, & adversus canones, & leges Pontificias.

15 Consuetudo non potest introducere id, quod lex non potest statuere.

16 Consuetudo non potest habere plus auctoritatis, quàm lex.

17 Consuetudo æquiparatur statuto, & non inducitur super quibus Populus expresse statuere non potest.

18 In materia immunitatis Ecclesiasticæ, & Ecclesiarum non solum populus, sed nec etiam Principes seculares, neque Prelati Ecclesiastici Papa inferiores in generali, vel in particulari quidquam statuere possunt defectu iurisdictionis.

19 Valet argumentum de toto ad partem, præsertim ubi militat eadem ratio.

20 Non minus est reprobanda consuetudo generalis contra immunitatem Ecclesiasticam, quàm particularis.

21 Magis, & minus non mutant speciem, nec variant substantiam rei.

22 Immunitas Ecclesiastica neque per consuetudinem generalem in omni casu, neque per particularem in aliquibus casibus tolli, vel diminui potest.

23 Immunitas Ecclesiastica in sententia Auctoritatis prædictis non obstantibus consuetudine, si legitime sit præscripta, id est habeat omnes qualitates in cap. finali de consuetud. requisitas, diminui in aliquibus casibus potest.

24 Immunitas Ecclesiasticorum est contra à secularium Principum iurisdictione, tam quoad personas, quàm quoad bona, quia est de iure divino, vel saltem de iure positivo iure divino dicente, diminui non potest.

25 Reus quod non gaudeat immunitate intra circuitum 30. vel 40. passuum ab Ecclesia, videtur usu receptum contra id quod statuitur per sacros canones.

26 Immunitas Ecclesiastica hodie de facto est diminuta consuetudine aliqua, siue quod constitutio Gregoriana alicubi recepta non sit, siue quod alicubi consuetudo in contrarium sit præscripta.

27 Fures simplices, receptum est in multis locis, quod immunitate Ecclesiastica non gaudeant.

Respondetur, quod consuetudine (si legitime sit hæc præscripta, id est, habeat omnes qualitates in cap. fin. de consuetud. requisitas) diminui non improbabili potest, quia immunitas Ecclesiarum, ut supra dub. 2. dicebamus, introducta est, non à iure naturali, vel divino, sed solum iure positivo, quod per consuetudinem supra dictam non est cur in parte abrogari non